

Základy psychopatologie – etiologie psychických poruch

Etiologie psychických poruch

- K porozumění psychickému onemocnění, jeho charakteristice, průběhu a jiným aspektům, je velice důležitá znalost jeho **etiologie** (*aitia řec. = příčina*)

 - Představy o příčinách duševních chorob procházely (-ejí) vývojem, souvisí s převládající **psychopatologickou teorií** (resp. modelem nemoci),
 - xenofobní přístup k psychicky nemocným v různých dobách a na různých místech... *příklady (nejen) z minulosti*
 - současnost
 - biomedicínský model
 - psychosociální model
-

Dělení dle etiologických faktorů

- Duševní poruchy lze třídit do tří základních okruhů podle **etiologických** faktorů:
 - **Endogenní** duševní poruchy, vycházející z dědičnosti a konstituce jedince, tj. z genetického základu a z formování tělesných a psychických funkcí v průběhu jeho života
 - **Organické** duševní poruchy, k nimž dochází po úrazu nebo nemoci, které mají za následek přímé či nepřímé trvalé poškození mozku
 - **Psychosociální** duševní poruchy, jejichž zdrojem jsou psychosociální vlivy okolí na jedince v průběhu jeho vývoje, od stavu prenatálního až do stáří - vliv zátěží a konfliktů, složitých událostí či situací – krizí jak dlouhodobých tak jednorázových (deprivace, stres, trauma, traumatizace) ap.
-

Organické duševní poruchy

- Z hlediska toho, **kdy** na člověka působí organické faktory, negativně ovlivňující jeho duševní zdraví (**noxy - škodlivé vlivy**), můžeme označovat duševní poruchy jako:
 - **prenatální**, a to:
 - **prekoncepční** (před oplozením): např. dědičnost (hereditární faktory, *heredito* lat. = **dědit**), nedostatek živin, vitamínů, působení škodlivých látek (prostřednictvím matky),
 - **postkoncepční** (po oplození): působení škodlivin na vývoj plodu (záření, toxické látky), úraz a poškození embrya či plodu, mimořádný stres matky atd.
 - **perinatální** (porodní vlivy během porodu): mechanické poškození mozkové tkáně, nedost. přívod kyslíku do mozku dítěte atd.
 - **postnatální** (po narození): záněty mozku a mozkových blan, úraz hlavy, otřes mozku, mozkový nádor, intoxikace, metabolické poruchy, poruchy žláz s vnitřní sekrecí.
-

Psychosociální duševní poruchy

- **psychogenní** z hlediska etiologie těžištěm individuální prožívání, individuální reakce, pojetí „životní cesty“
 - **sociogenní** z hlediska etiologie těžištěm nepříznivé podmínky sociálního prostředí, pojetí spíše sociálně psychologické
 - ☞ toto dělení nelze považovat za zcela přesné, obě skupiny faktorů se prolínají
-
- ☞ duševní poruchy mají většinou tzv. **polymorfni etiologii**: uvedené podmínky vzniku duševních poruch nelze redukovat na jednu vyvolávající příčinu jsou zpravidla výsledkem vzájemné interakce všech uvedených příčin
-